

Džon Lok spada među najveće ličnosti i mislioce u Engleskoj koji su u ono doba izražavali napredne težnje mlade buržoazije i u isto vreme novoga plemstva.

Njegov značaj za istoriju filozofije i pedagogije neosporan je zbog njegovog realizma koji se zasniva na Bekonovoj filozofiji. Lok je pre svega filozof.

Engels tvrdi da je Lok "sin klasnog Kompromisa iz 1688. godine", što se vidi i iz njegovih pedagoških pogleda.

Lok je po svome gledanju na svet deista, a u teoriji saznanja je materijalist, ali nedosledan. On pravilno izvodi saznanje

iz osećanja, iz spoljašnjeg iskustva, ali ujedno dopusta i neko unutrašnje iskustvo (refleksiju) kao samostalan izvor znanja i time zalazi u dualizam. Njegov nedosledni materijalizam je izraz kompromisnog društvenog položaja, nove engleske buržoazije, čiji je on idejni predstavnik. Za vreme studija u srednjovekovnoj školi omrznuo je sholasticizam. Zbog svojih liberalnih pogleda i prijateljskih veza sa liberalnim političarima i sa liberalnim plemstvom morao je 1682. godine napustiti Englesku i otići u Holandiju.

VASPITNI CILJ I PODELA VASPITANJA

Lok, koji je tako odlučno pobijao učenje o prirođenim idejama, pripisivao je veoma veliki značaj vaspitanju, što je uopšte karakteristično za pedagogiju doba prosvetljenosti (vera u snagu razuma i razvoj sposobnosti). Ali Lok se nije zadržavao samo na vaspitanju razuma; on govori opširno i o telesnom i moralnom vaspitanju. Za Lokov vaspitni sistem je u celini karakteristično mišljenje da pedagog treba da stavi vaspitanje prvenstveno u službu praktičnih koristi, praktičnog života i vaspitanje treba da priprema dete za takav život.

Tvrdio je da vaspitanje predstavlja najvažniju polugu u razvoju ličnosti, da je snaga vaspitanja tolika "da su od svih ljudi koje vidimo njih devet desetina ono što su, dobri ili rđavi, korisni ili ne, samo po svome vaspitanju". Zasnovao je određenu teoriju fizičkog vaspitanja; moralno vaspitanje smatrao je najvažnijim i najsloženijim, a njegov smisao nalazio je u disciplinovanju duha i uvođenju mladih u praktičan život.

Intelektualno vaspitanje (učenje) mora u prvom redu da se zasniva na sadržini koja ima realno životnu vrednost i na metodama rada kojima se podstiče duhovna radoznalost i misaona kritičnost vaspitanika.

Ukupno vaspitanje treba da je u porodici (ne u školi) uz neposrednu pomoć odabranih vaspitača.

MORALNO VASPITANJE

Vrlo karakteristično je bilo za Loka što je nove buržoaske poglede na etiku primenio i na teoriju moralnog vaspitanja. Njen značaj je u tome što vidljivo odražava interese tada najnaprednijih društvenih snaga i što je izgrađena na iskustvenom senzualističkom shvatanju morala, što je, takođe i klasno uslovljeno težnjom engleske buržoazije za oslobođenjem od starih feudalnih okova. Lok stavlja u moralu na prvo mesto korist pojedinca, u čemu se pokazuje životno realistički i individualistički značaj njegovog shvatanja morala. Kao merilo dobra i zla, Lok određuje osećanje ugodnosti, zadovoljstvo i osećanje nelagodnosti, bol. Nasuprot disciplini batinanja, koja je bila karakteristična za feudalni sistem, Lok ističe disciplinu duha. Najvažniji zadatak moralnog vaspitanja jeste: formirati karakter, duh, da bi čovek znao da vlada sobom, da bi savladao svoje sklonosti, strasti osobito požudu i pohlepnost, da bi bezuslovno podređivao svoj život i rad razumu i da tako postane samostalan. Sa moralnom nastavom, odnosno obrazovanjem, treba početi već

u ranoj mladosti. Dete ne smemo u svemu zadovoljiti. Lok je bio svestan da se posledice ranog dečjeg vaspitanja osećaju kroz čitav život. On je ipak protiv preterane strogosti. "Batina je ropska disciplina i stvara ropski karakter". Dosta značaja pripisuje pohvali i ukoru. I jedno i drugo treba da utiče na osećanje časti ili stida kod deteta. Poučavanje takođe ima važnu ulogu u moralnom vaspitanju. Za Loka je najvažnije moralno-vaspitno sredstvo u dobrom primeru, prilikama i okolini. Nepogrešiva metoda moralnog vaspitanja je navikavanje. To je osnova moralnog vaspitanja. Decu treba navikavati na podnošenje bolova, na izdržljivost, na savlađivanje nepotrebnog straha, na čovečnost (lepo postupanje sa životinjama, učtivost prema ljudima), na rad. Lok mnogo govori o lenosti koju smatra najgorim porokom i skreće pažnju na to da treba utvrditi uzroke ovog poroka. Lok uči da nisu svi ljudi jednaki s obzirom na sposobnosti i sklonosti. On ističe da čovek izvanredno mnogo postiže vaspitanjem, sa čime je pobijao feudalne poglede.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com